स हि द्वादशवर्षाणि वशिष्ठस्यैव तेजसा । ग्रस्तआसीद्ग्रहेणेव पर्व्वकाले दिवाकरः ।
रक्षसा विप्रमुक्तोऽथ स नृपस्तद्वनं महत् । तेजसा रञ्जयामास सन्ध्याभ्रमिव भास्करः ।
प्रतिलभ्य ततः संज्ञामभिवाद्य कृताञ्जलिः । उवाच नृपतिः काले वशिष्ठमृषिसत्तमं ।
सौदासोऽहं महाभाग याज्यस्ते मुनिसत्तम । अस्मिन्काले यदिष्टं ते ब्रूहि किं करवाणि ते ।
वशिष्ठ उवाच ॥ वृत्तमेतद्यथाकालं गच्छ राज्यं प्रशाधि वै । ब्राह्मणांस्तु मनुष्येन्द्र माऽवमंस्थाः कदाचन । १७७५
राजोवाच ॥ नावमंस्ये महाभाग कदाचिद्ब्राह्मणर्षभान् । त्वन्निदेशे स्थितः सम्यक्पूजयिष्याम्यहं द्विजान् ।
इक्ष्वाकूणाञ्च येनाहमनृणः स्यां द्विजोत्तमः । तत्त्वतः प्राप्तुमिच्छामि सर्व्ववेदविदांवर ।
अपत्यमीप्सितं मह्यं दातुमर्हसि सत्तम । शीलरूपगुणोपेतमिक्ष्वाकुकुलवृद्धये ।
गन्धर्व्व उवाच ॥ ददानीत्येव तं तत्र राजानं प्रत्युवाच ह । वशिष्ठः परमेष्वासं सत्यवन्धो द्विजोत्तमः ।
ततःप्रतियया काले वशिष्ठः सह तेन वै । ख्यातां पुरीमिमां लोकेष्वयोध्यां मनुजेश्वर । १७८०
तं प्रजाः प्रतिमोदन्त्यः सर्व्वाः प्रत्युद्गतास्तदा । विपाप्मानं महात्मानं दिवौकस इवेश्वरं ।
सुचिराय मनुष्येन्द्रो नगरीं पुण्यलक्षणां । विवेश सहितस्तेन वशिष्ठेन महर्षिणा ।
ददृशुस्तं महीपालमयोध्यावासिनो जनाः । पुरोहितेन सहितं दिवाकरमिवोदितं ।
स च तां पूरयामास लक्ष्म्या लक्ष्मीवतां वरः । अयोध्यां व्योमगीतांशुः शरत्काल इवोदितः ।
संसिक्तमृष्टपन्थानं पताकाध्वजशोभितं । मनः प्रह्लादयामास तस्य तत्पुरमुत्तमं । १७८५
तुष्टपुष्टजनाकीर्णा सा पुरी कुरुनन्दन । अशोभत तदा तेन शक्रेणेवामरावती ।
ततः प्रविष्टे राजर्षौ तस्मिंस्तत्पुरमुत्तमं । राज्ञस्तस्याज्ञया देवी वशिष्ठमुपचक्रमे ।
महर्षिः सम्विदं कृत्वा सम्बभूव तया सह । देव्या दिव्येन विधिना वशिष्ठः श्रेष्ठभार्गृषिः ।
ततस्तस्यां समुत्पन्ने गर्भे स मुनिसत्तमः । राज्ञाऽभिवादितस्तेन जगाम मुनिराश्रमं ।
दीर्घकालेन सा गर्भं सुषुवे नतु तं यदा । तदा देव्यश्मना कुक्षिं निर्व्विभेद यशस्विनी । १७९०
ततोऽपि द्वादशे वर्षे स जज्ञे पुरुषर्षभः । अश्मको नाम राजर्षिः पौदन्यं यो न्यवेशयत् ।
इत्यादिपर्व्वणि चैत्ररथपर्व्वणि वाशिष्ठे सौदाससुतोत्पत्तौ सप्तसप्तत्यधिकशततोऽध्यायः ॥ १७७ ॥
॥ गन्धर्व्व उवाच ॥ आश्रमस्था ततः पुत्रमदृश्यन्ती व्यजायत । शक्तेः कुलकरं राजन्द्वितीयमिव शक्तिणं ।
जातकर्म्मादिकास्तस्य क्रियाः स मुनिसत्तमः । पौत्रस्य भरतश्रेष्ठ चकार भगवान्स्वयं ।
परासुः स यतस्तेन वशिष्ठः स्थापितो मुनिः । गर्भस्थेन ततो लोके पराशर इति स्मृतः ।
अमन्यत स धर्म्मात्मा वशिष्ठं पितरं मुनिं । जन्मप्रभृति तस्मिंस्तु पितरीवान्ववर्त्तत । १७९५
स तात इति विप्रर्षिं वशिष्ठं प्रत्यभाषत । मातुः समक्षं कौन्तेय अदृश्यन्त्याः परन्तप ।
तातेति परिपूर्णार्थं तस्य तन्मधुरं वचः । अदृश्यन्त्यश्रुपूर्णाक्षी शृण्वती तमुवाच ह ।
मा तात तात तातेति ब्रूह्येनं पितरं पितुः । रक्षसा भक्षितस्तात तव तातो वनान्तरे ।
मन्यसे यन्तु तातेति नैष तातस्तवानघ । आर्य्य एष पिता तस्य पितुस्तव यशस्विनः ।